

ΤΟΜΟΣ Α΄.

ΤΕΥΧΟΣ Γ΄. & Δ΄.

ΘΡΑΚΙΚΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

“ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ,”

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΣΟΥΝΤΑΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΑΡΙΣΤ. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ

ΣΤΙΛΠ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

ΠΟΛΥΔ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

ΘΡΑΚΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤ — ΒΟΥΛΗΣ 18

1928

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΑΚ. ΛΑΜΠΟΥΣΙΑΔΗΣ

Τὰ «Θρακικά» ἔσχον τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἐμφανίσουν τὸν ἀειμνήστου Λαμπουσιάδην ἀπὸ τῶν σιηλῶν των. Ἦδη δημοσιεύοντα ἐργασίας αὐτοῦ ἐκ τῶν πολλῶν ἀνεκδότων, θεωροῦν λίαν εὐχάριστον νὰ προτάξουν τῶν μελετῶν τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς τὰ «ὄσα γνωστά μοι» τοῦ σοφοῦ Μ. Χαροφύλακος τῆς Μ. τοῦ Χρ. Ἐκκλησίας κ. Μανουὴλ Ι. Γεδεών, διαφωτίζοντας τὰ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Ἡ διεύθυνσις.

ὍΣΑ ΓΝΩΣΤΑ ΜΟΙ

Ἐἶχον καθήκον οἱ θράκες οἱ σύγχρονοι νὰ ἐνθυμηθῶν τὸ ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Ἰακ. Λαμπουσιάδου τὸ βαρὺ, τὸ βεβαίως ἐθνοφίλητον, ἀλλ' ὄχι—δυστυχῶς—ἐθνοβράβετον. Ὅσοι πρὸς αὐτὸν ἦσαν γνωστοὶ καὶ φίλοι, κυρίως οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καθήκον εἶχον νὰ ἐξιστορήσωσι τὸ ἔργον αὐτοῦ λεπτομερῶς, ἐν ἀκριβείᾳ, ὅσοι ἐξετίμησαν. Ὅσοι ἐγνώρισαν αὐτὸ—ἐάν καὶ ὄλως ἐγνώρισαν. Ὁ κ. Κ. Κουρτίδης ὁ γράψας τὰ ὀλίγα περὶ Λαμπουσιάδου εὐχεται νὰ συμπληρώσωσιν αὐτὰ ἄλλοι. Σήμερον ἔρχεται νὰ συμπληρώσῃ τὰ τοῦ κ. Κουρτίδου, νεκρὸς ἐκ τάφου λαλῶν—ὁ Λαμπουσιάδης ὁ ἴδιος—διὰ τινων ἐπιστολῶν αὐτοῦ πρὸς με, τοῦλάχιστον δι' ὧσων ἄχρι σήμερον κατώρθωσα νὰ διαφυλάξω.

Τὸν Γ. Λαμπουσιάδην ἐγνώρισα κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1889. Ὁ πατριάρχης Διονύσιος Ε' ἀπέστειλέ μοι τούτον εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας, διὰ τοῦ ἡγαπημένου ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Δημητρίου Βασιλειάδου συστήσας ὅπως θεωρῶ αὐτὸν μαθητὴν μου, τσιράκι τουρκιώτερον, οὗ ἕνεκα μέχρι θανάτου «τσιράκι» μὲν ὠνόμαζεν ἑαυτὸν ὁ Λαμπουσιάδης, ἐμὲ δὲ «μάστορα». Ὅτε δὲ μετέβην κατόπιν νὰ εὐχαριστήσω τὸν μακαρίτην Διονύσιον, ἤγγειλα τὴν καλὴν γνωριμίαν, καὶ προσέειπα ὅτι εἶναι πολὺ καλὸς ἄνθρωπος. Πόθεν ἐγνώρισας αὐτὸν ὡς καλόν; μὲ ἠρώτησε—διότι, δεσπότη μου, ἀπήντησα, φέρει σύστασιν τῆς Παναγιότητός σας, καὶ δὲν ἔμπορεῖτε παρὰ νὰ μοῦ συνιστᾶτε καλοὺς. Ὑπῆρξεν ὁ φτωχὸς Λαμπουσιάδης φίλτατος πρὸς ἐμὲ. τοιοῦτος καὶ πρὸς τὴν πατρίδα αὐτοῦ—συνεπέρανα δὲ τότε ἐξ ὧσων εἶπέ μοι ὁ πατριάρχης ὅτι ἡγάπα πολὺ τὸν Λαμπουσιάδην, ὁ ὁποῖος ἦτο κλαυτὸς ἀφωσιωμένος τῷ Διονυσίῳ καὶ μετὰ θάνατον ἀκόμη φρονῶ δὲ ὅτι οὔτε εἰς ἄλλον τινὰ τὴν αὐτὴν ἐδείκνυεν ἀφοσίωσιν—τὴν πραγματικὴν—οὔτε εἰς τὸν ἀειμνήστου πατριάρχην Ἰωακείμ. Ἴσως ἐδηλητηρίασαν τὰς ἐν τούτῳ ἰδέας αὐτοῦ οἱ περὶ τὸν «Νεολόγον» τὸν ἐπιτείναντα τὴν μεταξὺ τοῦ ἔθνους διαίρεσιν. Ἐν γεγονός μὲ ἔπεισεν ἐν τούτῳ.

Ἀπὸ τοῦ ὀκτωβρίου 1904, κατὰ τὴν δημοουρίαν τοῦ ἀνοήτου κινήματος ὀκτῶ ἀρχιερέων πρὸς παῦσιν τοῦ πατριάρχου Ἰωακείμ καὶ ἀναρρίχσιν ἄλλου ὁμονύμου, δύο καὶ τρεῖς μῆνας ἐξηκολούθησα γράφων πρὸς ἀρχιερεῖς καὶ πρὸς προκρίτους ἐπαρχιῶν, ζητῶν νὰ πέμψωσιν εἰς τὸν πατριάρχην «ἐκδηλώσεις ἀφοσιώσεως». Ταῦτας

εξέδιδά διὰ τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας», ἐκ τούτων δὲ αἱ 90 % ὑπ' ἐμοῦ προεκλήθησαν. Ἐγραψα λοιπὸν καὶ εἰς τὸν Λαμπουσιάδην πρὸς «ἐκδήλωσιν» εἰς τὰ Μάλγαρα. ὅπου ἐδίδασκεν, ἀλλὰ μοὶ ἀπήντησε, σὺν ἄλλοις· «δὲν κατώρθωσα νὰ καταλείσω τοὺς δημογέροντας, διότι ὄχι μόνον νομίζουν ὅτι, πᾶσα ἐκφρασις ἐπιδοκιμασίας τῶν γενομένων. μετὰ τὴν κατεύραση τῶν πνευμάτων καὶ τὴν λύσην τοῦ ζητήματος. θὰ θεωρηθῆ, καὶ δικαίως, ὡς γενομένη κατόπιν ἐορτῆς, ἀλλὰ καὶ διότι δυστυχῶς οἱ ἐγκριτότεροι, καὶ ἰδίᾳ ὁ κ. Θεολόγος Ἐξηνητάρης, δὲν συμμερίζονται τὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου σκέψεις μου ἀλλὰ μᾶλλον κλίνουν ὑπερ τῆς ἐναντίας μερίδος, ὑπὸ τῶν ἐν τῇ «Νέα Ἡμέρα» δημοσιευμένων διαπαιδαγωγούμενοι».

Κατὰ τὰ ἄλλα. οὐδέποτε παρήκουσεν εἰς εἴ τι ἂν ἔγραψον, ἢ εἶπον αὐτῷ. Τὴν ἔκδοσιν τῆς πρώτης καλῆς αὐτοῦ διατριβῆς *περὶ Ἰγνατίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ* διαρκῶς ἀνέβαλλεν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἐπιμονῇ μου ἔστειλεν εἰς τὴν «Ἐκκλησι. Ἀληθειαν» πρὸς ἔκδοσιν. «Σᾶς εἶπον ἄλλοτε, ὅτι δὲν εἶχον κατὰ νοῦν (τὸ πρωτότοκον τέκνον μου) νὰ δημοσιεύσω ἀκόμη· ἀλλ' ἤδη ἐνδίδων εἰς τὰς φιλικὰς προτροπὰς σας, ἀποδύομαι εἰς τὸν ἀγῶνα» κτλ. — «Ἀκολούθως θέλω ἀποστείλει ὑμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὴν *περὶ τῶν ἐπισκοπῶν τῆς Ἀδριανονπαλείας* διατριβὴν μου. ἀλλ' ἀφοῦ προηγουμένως τὴν ἐπεξεργασθῶ». Ταῦτα μοὶ ἔγραψε τὴν 27 ἀπριλίου 1889, ἀγγέλλων μοὶ τὴν σύνθεσιν καὶ δευτέρας αὐτοῦ διατριβῆς, μετὰ τὴν *περὶ Ἰγνατίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ*. Ἀλλὰ τῇ 9 ἰουνίου 1889 ἠγγειλέ μοὶ τὴν σύνθεσιν τρίτης τὸ δὲ μέρος τῆς ἐπιστολῆς ἀνυγόμενον καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Λαμπουσιάδου. καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἱστορίαν, ζητῶ συγγνώμην ἐὰν παραθέσω αὐτότατον, ἵνα παρουσιάσω τοῖς ἀναγνώσταις τῶν «Θρακικῶν» τὸν ἀείμνηστον φίλον μου αὐτὸν ἑαυτὸν καλῶς ἡμῖν γνωρίζοντα· ἰδοὺ τὰ γραφόμενα αὐτοῦ

«Ἡ ἐπιεικεία, μεθ' ἧς τὸ ἑλληνοκὸν δημόσιον ἔκρινε τὴν *περὶ Ἰγνατίου Ναζιανζοῦ* πρώτην διατριβὴν μου, καὶ αἱ ἀγαθαὶ συστάσεις Σας παρῳρησάν με ὅπως συνεχίσω μετὰ μεγίστου ζήλου τὸ ἔργον τοῦτο, εἰς ὃ εἶσθε ἀμίμητος..... Ὑπὸ τοιοῦτο πνεῦμα συνέταξα τὴν *βιογραφίαν τοῦ πατριάρχου Ἀγαθάγγελου*. τοῦ ὁποίου ὁ πολὺπλαγκτος βίος εἶναι τοῖς πᾶσιν ἄγνωστος..... Δυστυχῶς ἢ ἐν Βελιγραδίῳ ἀρχιερατεία τοῦ ἀνδρὸς δὲν διασαφηνίζεται ἐξ αὐτῶν (τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ)· τούναντίον σκοτίζεται· ἐπὶ παραδειγματι, ὁ Μιλόσης Ὀβρένοβιτς, ἐνῶ ἀφ' ἐνός φαίνεται φίλα φρονῶν, καὶ ἐκφράζων αἰσθήματα φιλίας καὶ εὐγνωμοσύνης τῷ Ἀγαθάγγελῳ, βλέπω ἀφ' ἑτέρου τὸν Ἀγαθάγγελον καὶ Γεράσιμον τὸν Οὐζίτσης ἀπὸ κοινοῦ παραιτουμένους τῶν οἰκείων ἀρχιεπισκοπῶν, διότι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συμβιβασθῶσι μετὰ τοῦ φιλάρχου Μιλόση· πλὴν τούτου, ὁ μὲν Α. Γούδας διηγεῖται φρικαλεότητα, ἃς δὴθεν ὑπέστη ὁ Ἀγαθάγγελος ἐν ταῖς φυλακαῖς τοῦ βοσταντζήπασα (ἴδε Βίους παραλλ. τ. Α', σ. 15)· *περὶ* τοιοῦτου πράγματος οὐδὲν γνωρίζω, ἀλλὰ βλέπω ὅτι. παραιτηθεὶς κατὰ τὸ 1823 ἐκ Βελιγραδίου. διωρίσθη τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ Ἀγαθάγγελος Χαλκηδόνας, ὥστε. κατὰ ἰδιαιτέρας μου πληροφορίας, τοιοῦτό τι δὲν συνέβη. Ἔρχεται ὁμως ἐπιστολὴ τις τοῦ ἁγίου Καισαρείας, ἣτις πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι ὁ Ἀγαθάγγελος ἐν Σερβίᾳ διέτρεξε κίνδυνον ζωῆς καὶ τιμῆς, καὶ ἐσώθη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Καισαρείας. τότε Οὐζίτσης ὄντος. Τίς ὁ κίνδυνος οὗτος; ἔχει σχέσιν ἄρᾳ γε μετὰ τὰ μωρολογήματα τοῦ Γούδα; Ἀφ' ἑτέρου ὁ αὐτὸς Γούδας αὐτόθι διηγείται ὅτι, ἐξαιγόντες οἱ τοῦρκοι τὸν Ἀγαθάγγελον ἀπὸ τῶν φυλακῶν, ἔπεμψαν κατ' εὐθείαν εἰς τὸν οἰκουμένικόν θρόνον, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἐφυλάκισαν τὸν μητροπολίτην Βιζύης Ἰωάσαφ· ὡς μάρτυρα δὲ προσάγει τὸν Μαθᾶν. Πρὸς Θεοῦ· λέγει τοιοῦτόν τι ὁ Μαθᾶς; Ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων τοῦλάχιστον ἐπιστολῶν του (=τοῦ Ἀγαθάγγελου δηλ.) οὐδὲν τοιοῦτον ἐξάγεται, οὐδὲ νύξιν δίδεται· καὶ διὰ τοῦτο τὰ θεωρῶ ὡς ψευδῆ».

Τετάρτη διατριβὴ μικρὰ *περὶ ἁγιασμάτων* ἀποδιδομένη ὑπὸ τοῦ κ. Κουρτίδου εἰς τὸν θρησκευτικὸν τοῦ Λαμπουσιάδου ζῆλον, ἐγράφη, κατ' αἴτησίν μου, σχεδὸν αὐτοσχεδῶς, δι' ὃ μοὶ ἔγραψε τῇ 6 ἀπριλίου 1893 «ἐπειδὴ διὰ τῆς ἀπὸ 2 παριπεύσαν-

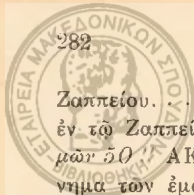
τος φιλικής Σας παριστάτε τὸ πρᾶγμα λίαν κατεπεῖγον, ἐξεβιάσασθε, ὡς εἶπεν, τὴν περὶ τοῦ τόσῳ σπουδαίου ζητήματος γνώμην μου. ἅτε ἐλαχίστην παρασχόντες μοι προθεσίαν. Τούτου δ' ἔνεκα, οὔτε ἀμαρτημάτων ὄλως εἶνε ἀπηλλαγμένη, ἀλλ' οὔτε τῆς δεούσης ἐτυχεν ἐπεξεργασίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁπωσδήποτε μετ' ἐπιεικείας ἐκρίθη, καὶ ἐδημοσιεῦθη μάλιστα. καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐπανορθωθῶσί τινα ἐξ ἀνάγκης, διὰ τὸ βραγὺ τῆς δοθείσης προθεσμίας, παρεισφρήσαντα λάθη, ὅπως τοῦλάχιστον ἡ γνωμοδότησίς μου αὕτη μὴ ἀντιστρατεύηται πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Οὕτω, τὸ παρὰ τὸ Καβακλή κείμενον ἀγίωμα μετὰ ἐξωκκλησίου, εἰς ὃ συνερχόμενοι εὐθυμοῦσιν οἱ τῶν περιεξωκλιῶν κάτοικοι. εἶνε ἀφιερωμένον οὐχὶ εἰς τὸν προφήτην Ἥλιον, ἢ ἅγιον Παντελεήμονα, ἀλλ' εἰς τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν. καὶ τούτου ἔνεκα ἡ πανήγυρις τελεῖται οὐχὶ τὴν 20 ἰουλίου, ὡς ἐσφαλμένως ἐδημοσιεῦθη, ἀλλὰ παρασκευὴν τῆς διακαινησίμου.

Ἐκτὸς τῶν ἱστορικῶν τούτων μελετῶν. καὶ εἰς τὴν τοπογραφίαν τῆς Θράκης ὁ Λαμπουσιαδῆς ἐνησχολεῖτο, πολλὰ μέρη ταύτης ἐπισκεφθεὶς, ὁπότεν συνώδευε τὸν ἐν Ἀδριανούπολει γενικὸν πρῶξενον τῆς Ρωσίας περὶ οὗ ἔγραφέ μοι τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1894 «Παρ' ὑμῖν διατρίβει προσωρινῶς ὁ γεν. πρῶξενος τῆς Ρωσίας ἐν Ἀδριανούπολει κ. Δίαιν, ἀνὴρ εὐγενέστατος καὶ μεγίστης σπουδαιότητος, ἰδίᾳ δὲ νομισματολόγος διακεκριμένος. Ἐχει καταρτίσει συλλογὴν νομισματικὴν τῆς Θράκης σπουδαιότητην ἢ μᾶλλον μοναδικήν· ἐγὼ εὐρίσκομαι εἰς στενοτάτας σχέσεις μετ' αὐτοῦ· ἐπεθύμουν ἴνα καὶ ὁ σεβαστὸς καὶ περιφανὴς μάστοράς μου γνωρισθῇ μετ' αὐτοῦ.» Τῶν ἀρχαιογραφικῶν αὐτοῦ μελετῶν τὴν ἐκδοσὴν ἀνήγγειλέ μοι (Α' τόμου) τῇ 30 ἰανουαρίου 1905, ἀποδουρόμενος σπάνιν βιβλίων, ὧν εἶχεν ἀνάγκην, ἐν ταῖς μελέταις αὐτοῦ τὰ ὅποια οὐδ' ἐγὼ εἶχον—οὔτε ἔχω.

Τοῦ Λαμπουσιάδου τὴν προσοχὴν ἐπέστησα ἐπὶ τῆς εὐρέσεως παλαιῶν βιβλίων καὶ ἔχω βιβλιογικὴν ἐπιστολήν αὐτοῦ ἀναγγέλλουσαν τὴν ὑπαρξίν τεσσάρων βιβλίων (31 ἰανουαρίου 1910), ὧν ἐν, ἄξιον προσοχῆς, ἴσως ἀπολέσθη, τὸ «Ἄνθος χαρίτων» ἐκδόσεως τοῦ 1675 Νικολάου Γλυκῦ, ἀγνώστου τῷ Παπαδοπούλῳ Βρετῶ. ἀλλ' ἔκρινε τοῦτο, καὶ ἐν ἑτερον, ἀξιοσημεῖωτα. (Τὸ Ἄνθος) εἶνε πολύτιμον διότι ἐν τῷ τέλει περιέχει διαφόρους σημειώσεις ἀναφερομένας εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος μας. Πλὴν τούτων ὁ αὐτὸς κύριος μοὶ ἔδειξε καὶ μίαν ἔκθεσιν, ἣ μᾶλλον στατιστικὴν τῶν ἐν Βυζαντίῳ καὶ προαστείαις αὐτοῦ (22) ἀλληλοδιδασκικῶν σχολίων τῷ 1849, κατ' ὀκτώβριον καὶ φέρουσαν τὴν ὑπογραφήν τοῦ πρώην Βιδύνης Κυριλλου, τοῦ πρώτου δομεστικού Στεφάνου, καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Λαζάρου. Κατὰ τὴν ἰδέαν μου ἡ στατιστικὴ αὕτη εἶνε πολυτιμωτάτη. Ἐπειδὴ ὁμως ἔγραφέ μοι ὅτι ὁ πωλῶν τὰ 4 βιβλία, καὶ τὸ χειρόγραφον, εἶχεν ἀξιώσεις πολὺ μεγάλας, οὐδὲν εἰς τὸν Λαμπουσιάδην παρήγγειλα.

Τῇ 24 δεκεμβρίου 1910 ἀνήγγειλέ μοι ὅτι καταρτίζει τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας Ἀδριανουπόλεως, τῆς ὁποίας μέρη τινὰ ἀνέγνω εἰς τὸν Φιλευπαιδευτικὸν τῆς πόλεως ταύτης Σύλλογον, τυχόντα τῆς κοινῆς ἐπιδοκίμασίας καὶ τῆς τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου κ. Πολυκάρπου καὶ ἐξήτει τὴν λύσιν πολλῶν ἀποριῶν ἀπ' ἐμοῦ. οὐδὲν δυναμένου ἂν εἶπω.

Ὁ συνετὸς μητροπολίτης κ. Πολύκαρπος ἐχειρωθέτησε τῷ 1911 τὸν Λαμπουσιάδην χαρτοφύλακα τῆς Ἐκκλησίας Ἀδριανουπόλεως, συγχρόνως δὲ ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως διωρίζετο μέλος τῆς ἐν Ἀδριανούπολει ὑποεπιτροπείας πρὸς συγγραφήν ἱστορίας τῆς Ὄθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἀλλὰ πολλὴν ἀγαλλίασιν ἠσθάνθη ὅτε κατὰ τὸ 1920 ὁ πρώτος ὑπατος ἀρμοστής κ. Σαχτούρης διώρισεν ἐφορευόντα ἐπιμελητὴν τῶν ἀρχαιοτήτων Θράκης. «Υπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην» ἔγραφέ μοι τῇ 19 Μαΐου 1922 «περιηγήθη τὸ πλεῖστον τῆς ἀνατολικῆς Θράκης, καὶ συνέλεξα πλείστας πληροφορίας, καὶ ἀνεῦρον πλείστας ἀρχαιότητας, ἐγκατεσπαρμένας ἐν διαφόροις σημείοις, ἐπανελθὼν δὲ εἰς Ἀδριανούπολιν ἴδρυσεν ἐν ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον ἐξ ἀρχαιοτήτων, ἀνευρεθειῶν ἐν Ἀδριανούπολει κατὰ τὴν καταστροφὴν τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, καὶ τὰς ὁποίας ἐγὼ εἶχον τὴν πρόνοιαν ἀπὸ τοῦ 1882 νὰ περισυλλέγω ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦ

Ζαλπείου. . . Ἡ νέα ὄμως κυβέρνησις . . . διώρισέ με καὶ πάλιν διδάσκαλον ἐν τῷ Ζαλπείῳ καὶ μοι ἀνέθηκε τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ Μουσείου, ἀντὶ μνηαίου μισθοῦ δραχμῶν 50. **ἈΚΟΥΥΕΤΕ**, ἀγαπητὲ φίλε; Ἐδέχθην ἐν τούτοις, ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸ γέννημα τῶν ἐμῶν πολυτετῶν μόχθων καὶ φροντίδων. Καὶ τότε νομίζω ἐξέδωκε τὸ περὶ τῶν τευχῶν τῆς Ἀδριανουπόλεως μικρὸν αὐτοῦ φυλλάδιον.

Διήνυεν ἀπὸ τοῦ 1921 περίοδον ἀπογοητεύσεως, καὶ ἤλιπεν ἀποσυρόμενος ἐκ τῆς διδασκαλίας διαρκεσάσης, ὡς ἔγραφέ μοι, 47 ἔτη, νὰ συμπληρώσῃ τὰς διατριβάς αὐτοῦ, ἐκδίδων ἐν ἰδίῳ περιοδικῷ. Ἦθελεν ἐκδόσει τοῦτο μετὰ τοῦ ἱατροῦ Θ. Παρασκευοπούλου, θρακὸς ἐξ Ἀγχιάλου, ὑπὸ τίτλον «Θρακικὴ Βιβλιοθήκη». Ἔμεινεν ἀτέλεστος πόθος ἢ εὐγενὴς ἰδέα, τὴν ὅποιαν τὸ «Θρακικὸν Κέντρον» πραγματοποιεῖ σήμερον διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ μετὰ χείρας περιοδικοῦ. Εἰς αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ἐκδοθῇ μνεῖα βιογραφικὴ τελεία τοῦ ἀειμνηστοτάτου Λαμπουσιάδου, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον καὶ τὸ ὄνομα θὰ μείνῃ συνδεδεμένον μετὰ τῆς ἱστορίας τῆς Ἀδριανουπόλεως, εἰς τὴν ὅποιαν κ' ἐγὼ καθωσώσα διατριβάς μου τινας. Ἐγράφησαν αὗται πρὸ δεκαπέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπου κατὰ Λαμπουσιάδην, ἔπρεπε νὰ μείνω. Ἴδου ἡ κρίσις αὐτοῦ· «εἰς τὸ Ἰοστεφεὺς ἄστν, τῶν κομματικῶν παθῶν ἢ πάλῃ δὲν ἠδύνατο νὰ παράσχη ὑμῖν τὴν ἡνπερ ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων εἶχετε ἄνεσιν καὶ ψυχικὴν γαλήνην πρὸς μαίευσιν τῆς καλλιγόνου καὶ πάντοτε νεαζούσης ἀριστοτόκου Μούσης Σας». Τριάντα τρία ἔτη τὰ ἴδια εὐγενῆ λόγια ἔλεγε καὶ ἔγραφε περὶ ἐμοῦ. Καθῆκον εὐγνωμοσύνης κρίνω νὰ γράψω κατὰ τὸ ἐνὸν ἀληθεστέραν τὴν εἰκόνα τοῦ λογίμου Ἑλληνοσ τοῦ περιπαθῶς ἀγαπήσαντος τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ τοὺς εἰλικρινεῖς αὐτοῦ φίλους.

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΓΕΩΡΓ. ΙΑΚ. ΛΑΜΠΟΥΣΙΑΔΟΥ

ΤΡΕΙΣ ΑΝΕΚΛΟΤΟΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΠΕΡΙ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Α'

Τὰ κατὰ τὴν πάροδον τῶν αἰῶνων ὀνόματα τῆς πόλεως

Ὁρεσιὰς, Οὐσκοινδάμα, Ἀδριανούπολις καὶ Αἰλία.

Edirné, Odrin.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐριβιάλακος Θράκης καὶ παρὰ τὴν συμβολὴν τῶν τριῶν μεγάλων αὐτῆς ποταμῶν Μαρίττας, Ἄρδας καὶ Τούντζιας ὑπῆρχε μικρὰ πόλις, ἣτις ἔκαλεῖτο Ὁρεσιὰς καὶ Ὁρέστεια. Τὴν κτίσιν τῆς πόλεως ταύτης ἢ παράδοσις ἀνάγει εἰς τὸν μεγαλόφρονα υἱὸν τοῦ πορθητοῦ τῆς Ἰωάννου Εὐρυκρείωνος Ἀγαμέμνονος Ὁρέστην, ὅστις φεύγων τὰς καταδικούσας αὐτὸν ἀμειλίχτους Ἐρινῦς διὰ τὸν φόνον τῆς ἰδίας μητρὸς Κλυταιμνήστρας, ἔφθασε μετὰ πολλὰς πλάνας καὶ εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς.